

„Застава“ издава сваки дан два пута, а недељом и понедељником једаред.

Цена је за Угарску кад се јутарњи и вечерњи лист заједно шаље на један месец 2 кр. 40 пот. на четврт године 7 круна. Кад се јутарњи и вечерњи лист засебно шаље: месечно 2 кр. 98 пот. на четврт године 8 круна 75 пот. Ва Аустрију и све остале земље на четврт године 10 круна.

Народним бројевима од петка цена је: на пола године 2 круне, на целу годину 4 круне, а за стран земље годишње 6 круна 50 пот.

Поједини вечерњи бројеви стају 10 потура.

Телефон бр. 131.

ЗАСТАВА

ЛИСТ СРПСКЕ НАРОДНЕ РАДИКАЛНЕ СТРАНКЕ
(Вечерњи лист.)

Издање „РАДА“ ДЕОНИЧАРСКОГ ДРУШТВА У РУМИ.

За огласе плаћа се по 12 пот. од сваке врсте оваких ситних слова.

Уредништво „Заставе“ је у кући г. Ј. Т. Чавића Администрација „Заставе“ налази се у кући, где је Милетићева штампарија у главној ул. бр. 22
Дописи шаљу се уредништву а претплата и огласи администрацији „Заставе“.

Рукописе не враћамо.

Поједини вечерњи бројеви стају 10 потура.

Чек-контото 12008.

Реформа скупљања пореза у Босни и Херцеговини.

Босанска Посавина 7. Јула.

Аустријска управа је ушла у Босну са једним од главних задатака, да реши аграрно питање. Но чим се докопала вла сти, главна циљ јој је била покорати и подчинити себи вароде ових несрећних земаља и спремати терен немачкој пропаганди а средства за то су била деморалисање и материјално упропашћивање Босанца сељака Ван увлачења странаца, увлачење страног капитала једно најјаче средство за материјално упропашћивање домородног становништва нарочито српског сељака, који је у највише случајева кмет, јесте старински начин скупљања пореза, тако звана десетина. Аустријска управа је примала овај стари начин од турске управе, али га је погоршала. Јер док је турска управа примала десетину од сељака у природи, аустријска управа десетину тражи у готовом новцу.

Читав начин и процедура скупљања пореза под Аустријом је тако удешен, да је сељаци много горе данас него под Турском. Прије свега врховно начело аустријске управе код скупљања пореза јесте тај да јој органи употребе сва средства да се што више пореза скупи.

Ту има читав низ владиних упутстава који заповедају то како областима окружним, тако и десетарима и комисија, која секундира десетару. Десетари морају бити по самим Калајевим ријечима „непоштени људи“. Пошто су то људи без спреме, без егзистенције, већином пропали трговци, људи без породица, једном ријечју; пропалице, то не треба ни напомињати, да су они вјерне слуге својих господара.

Десетару ова страна само секундирају што десетар каже изасланици, који се регрутирају од кнезова и престојника од висних људи. Они све одобравају што десетар нареди, а десетар ради, да аустријској управи што више новца набави од „фукаре“ као што називају Швабе босанског сељака.

Док је турска управа неправедно одређивала десетину према производњи годишњој, дотле аустријска управа даје ко-

тарском престојнику списак свију производа од којих треба да сабере десетину, нааначивши суму, која јој треба, према којој информацији десетар сада ради.

Још веће безакоње и веће зло чини аустријска управа са притиском кроз десетаре. Узмимо примјер скупљања десетина код воћа, пак да се види силеџијски поступак аустријске управе. Десетар уђе у шљивик Босанца сељака, промотри шљивик добро, пронађе два три дрвета, која су најбоље родила и према њему одређује десети део рода читавог шљивика, од чега има да прими порез. Но што је још веће зло, то се чини прије него што је воће узрело, пак да — ако се десе какве непогоде као лед, ветар и друго слично — сељак тресе разређен шљивик, а мора да даје, према роду, како ја било док је шљивик био зелен.

Исто тако се ради код пшенице Десетар изабере највећи сноп тако исто и комисија, јер ради према његовој заповести. Бадава сада бира сељак најмањи сноп, са свим мали не смије бити, јер га десетар не прима — и тако се и опет процјењује десетина пшенице према највећем снопљу. Тако ради аустријска управа у свему, у читавом начину горе поступа према босанском сељаци него турска управа, јер јој одговара смеру, да осиромаша и тиме упропасти домородца сељака.

Још веће зло је у свему, што се сељаци тако рећи одуела могућност да се притужи, јер када сељак учини пријаву котарском престојнику, мора да приложи 60 круна дневнице за испитну комисију, а то је за сиромаша босанског сељака тако велик новац, кад год већи него сав годишњи му приход.

Тако је сељаци немогуће потужити се. Но пређимо сада на начин реформе пореза по Буриановом систему који сада почиње да ступа у живот Овај господин, који је помоћу сродства, пријатељских веза постао мини тар само замазује очи великим фразама, док у ствари наставља стари начин угњетавања и материјално упропашћивања Босанца сељака.

И на пољу реформе пореза и десетине се показује таквим, јер његове „реформе“ нијесу друго, до ли нова песма

данас лежи, онда смо и ми овде у Аустро-Угарској имали доста незгодан новац. Ту су вам били н. пр. тешки дукати, гломазни талери, по вредности незграпни цванцигери и марјаши, па онда неки дробан ситниж од бакра, од којег је онај од 30 крајцара шајна био широк као длан у човека.

Тако је некад било, а сад се само приповеда...

Држим да је оволико ваљало рећи у напред, пре него што почнем своју приповетку, јер се по неком извесном случају ова моја приповетка баш на том нашем новчаном систему оснива.

Даклем: У почетку 1849. г. беше ђенерал Стева Книћанин дошао под Сегедин, у онај троугао, што га прави речица Морш сасвим вертикално увирући у Тису нешто више Сегедина. Десно крило Книћанинове војске наслањало се на Морш у местима Зомбору и Десци, а лево на Тису у местима Турској Кањижи, Српском Крстуру и у Ђали. Главни стан био је по среди, у румунском селу Беби.

Левим крилом које се, као што већ реко смо, ослањало на Тису, управљао је србијански сенатор Лаза Зубан. Зубан је био доста промућуран и вредан човек, али сувише честољубив, ратну пак тактику слабо је разумевао тако бар мисле они, који су с њиме војевали.

на стари глас. — Буриан реформисао скупљање пореза на старом темељу. Он ни чему не олакшава, чак ни у чему ни не поправаља старе погрешке, већ их само новом манџафаријом прикрива а сељак ће и даље да пропада.

Ево у чему је Бурианова „реформа“ видана на старим погрешкама. Мјесто десетине одређује овај „реформатор“! годишњи порез, али тај порез се удешава према суми, који је сељак последићних десет година уплаћивао кроз десетину. Т. ј. сакупи се сума јод десетине задњих десет година, пак се узме просечно колико спада на једну годину. Тако се ето у новом начину скупљања десетине понављају насиља, неправде и безакоња Калајеве управе код скупљања пореза и у овом реформисаном начину, т. ј. сељак нема више посла са десетаром, али све неправде и неправилности и несавјесности су ипак садржане и у новом начину скупљања.

Да је Буриан прави пријатељ босанских сељака и Босанаца у опште, он би прије свега морао начин скупљања пореза реформисати без обзира на стари начин скупљања десетине, на сасвим новом праведном и законитом питању: овако пак директно сведочи, да њему није стало до правде, до закона, већ до начина, како ће и даље да тјера аустријску политику, служи се и даље аустријским начином да упропасти Босанца сељака да диже странце дошљаке — Швабе. Буриан је само аустријско оруђе немачког Drang — nach Osten.

Нови Сад, 10. јула.

Царински рат са Србијом и Угарском. „Мађорсаг“ у својем најновијем броју пише: „Не допада нам се, да влада продужује царински рат с Србијом и држимо да је то само увод у рат. Не увиђамо, вапшто је било потребно затварање границе кад је Србија усвојила све оне аграрне царине, које је и Дарањи оцртао као довољне и пристао да на тој основи склопимо трговачки уговор. Па кад је ипак затворена граница, које Србији наноси више штете, него вама хасне, и искључује аустријску индустријску робу, да ће ова

30. јануара 1849. удари Зубан без знања и налога Книћанинова на село Сириг које је било најближе Сегедину, потисне отуд Мађаре и хтеде тај дан и сам Сегедин освојати, али га помете ноћ.

Тај Зубанов непромишљени корак био је после узроком многих несрећа и велике штете по онамошњи српски народ, а право је имао Книћанин што је касније вајкајући се говорио: „Никад нећу прежалити, што Зубана нисам о прву грану обесио!“

Многи су Ср и још пре Зубанове битке на Сиригу напустили оне крајеве и селонили се у Срем и у Србију, а неки остали у тадашњој милицији око Панчева. А после те кобне битке готово се са свим иселе отуда. Шта је ко могао то је собом носио, а што не могао понети то је закопавао у земљу, или је остављао на путу да га дагне онај, који први онуда празан прође.

У то време живио је Ђали угледан и сачињен човек српски свештеник поп-Макса Бајић, за кога се можда с правом говорило да има много новца у сребру и злату. Пре него што ће са својима пребећи у Србију, поп-Макса једне вечери потајно закопа своје благо на једном месту у плевари, па онда радуюћи се што не мора собом толики терет носити, дигне се други дан и напусти своју

ПОДЛИСТАК.

КО КРСНО ИМЕ СЛАВИ, ОНОМЕ И ПОМАЖЕ.

Истинит догађај из 1848/9. г.

Човек је од природе лаком на новац. За новац би и душу положио, а због новца често и главу изгуби.

Да би у неколико ублажили ту урођену грамзивост човечју за новцем, стари су Шпартанци паметно радили што су ковали новац од гвожђа, па још у веома неспретном облику. Јер велик и тежак новац нико није радо собом носио, те онда није ни тезнуо за њиме.

Тај, да кажемо, лепа и корисна обичај касније се изобичајао. Трговина и промишљеност сваким даном све се више и јаче развијала, ширила и напредовала, па је искала, да се такав новац скује, коме је специфична тежина, малена или сасвим незнатна, да би се лако могао носити и протуривати. Огуда је мало помало постао данашњи папирни новац, који је тако спретан и лак, да још није било у свету случаја, да је ко год клецао под теретом више стотина хиљада, па и милијона, ни онда, кад се журно да ухвати први брод за Америку.

У оно „старо добро време“, кад просвета, напредак и благостање народно није тако јако на срцу лежало појединим државама, као што

изгубити српску пијацу, јер ће је заузети Немци и Енглези — то према свему томе овај царински рат има само политичке мере. У Бечу хоће да употребе слабост Русије и да се са оружјем умешају у Македонију, и то преко Србије и за то траже повода томе у свађа са Србијом.

Ово сватање читам у београдској „Политици“, и не цвркућу о томе врацци сада први пут. Што је Голуховски порицао то у делегацијама, то још не доказује ништа, јер кад би имао мирољубиве намере, што се свађа?

Ми Мађари нећемо да се упуштамо у пустоловине и трошимо новац, не ћемо да се свађамо са јужним Словенима, са Србијом хоћемо да живимо у пријатељству, јер доста вам невоље задаје царински рат и политичка непријатељства са Аустријом. Беч је наш непријатељ а не Београд. Само од Немца нека нас Бог избави!

Нови Сад, 10. јула.

Нова хрватско-славонска влада — није још именована. „Хрватска“ о затезању томе добива из Беча од свог дописника занимљив извештај. „Чини ми се — пише тај дописник — да ће те од мене примити још више писама, док добијете своју парламентарну владу. Ствари су до сада вапијале а сада су богме посве запеле. Главни узрок свему томе јест за право што нитко осим нас у Хрватској нема озбиљнога интереса, да буде Хрватска задовољна и да живи по свом жефу. Чак и у самој вашој Хрватској има доста људи, који буди из особне амбиције и јала, буди из политичких разлога не даду, да се једном ваша земља смири.

Вашом иницијативом а по настојању вашег бана предлози су ипак једном из канцеларије вашег министарства отпутовали из Будимпеште, па се након краткога одмора оvdје у Бечу налазе фактично у Ишлу. Али не знам хоћете ли их наскоро примити потписане, јер се непрестано вахтијевају нова објашњења и накладка извешћа.“

Дописник наставља даље: „Прву потешкоћу задавају безбројне денунцијације, што су стигле и непрестано стижу из Хрватске. Ваши су кандидати описани од ваших земљака тако страшно, да је у право шкандал. Дакако да су све денунцијације анонимне, па се одвише много на њих не пави; али се ипак каже: „Es muss dennoch etwas daran sein, wenn es von so vielen Leuten berichtet wird.“ Само један просвјед кажу ми, да је потписан, но о њему не могу ништа позитивно дознати.

Друга куд и камо тећа потешкоћа јесу извештаји, који из Загреба сваки дан стижу у краљеву војну канцеларију.“

Дописник саопћава даље, како у сваком већем мјесту, па тако и у Загребу имаде обично који пензионисани часник, који

парохију, којој и иначе већ није био потребан.

Кад је поп-Макса закопавао своје благо у плевари, ма да је кришом радио, спазио је то један од његових слугу. Те кад он оде у Србију, а слуга повери ствар једном граничару свом добром пријатељу, а овај опет у ту деликатну тајну посвети још и неког Србијанца човека од Книћанинових момака, с којим је лепо живео, и једне ноћи њих тројица ископају поп-Максину оставину и међу собом поделе на равне делове. Што је било закопаных сребрних ствари: кандила, чирака, сланика, старих кашика и т. д., то или испоклађају или у бесцење испродају.

Новац је ђаво, а ђаво им не даде мира, него чим се на лак начин дочепаше пустига новаца, а они стадоше дан-ноћ пити и немилеце трошити. То је многима пало у очи, али нико ни слутио није шта је у ствари. Реч по реч, ишло чудо од уста до уста, те најпосле дође глас и до Книћанина: како има три човека, који немилеце троше и расипају некакав новац а не зна се одкуд га узимају. Книћанин захтева да дозна одкуд им новац, те их позове преда се на одговор. Није му било тешко дознати истину, јер му људи одмах рекоше отворено, да су га ту и ту ископали.

Книћанину није много требало. Чим разабра шта је у ствари, плану као живи огањ, па сместа сву тројицу осудио на по 50 батина.

сваки дан шаље своје извештаје о свим политичким догађајима и положају равно у војну канцеларију краљеву и тим извештајима даје се врло велика важност. Овај тај дописник „Хрватске“ не зна ко сад извештава краљеву војну канцеларију из Загреба, али припомине, да се много позива на Франкова „Аргуса“ у „Хрватском Праву“, који лист по ступању у Франкову странку дра Кршњавога, горе сма трају аустријским листом.

Дописник „Хрватске“ зна, да је био у у годинама 1883—1890 тај извештач из Загреба неки пензионисани капетан Фибих, кога је Куен уз помоћ Тисину уклонио.

Даље прича дописник „да се у неким политичким круговима опет износи идеја сједињења Далмације с Босном и Херцеговином. С том је идејом у савезу већ демантована вијест о краљеву походу у Босну приликом војничких вјежба у Далмацији.“

Тако тај дописник. Види се, да је Аустрија засукала руке и најмила своје слуге по свој Хрватској, да омету — вољу народну. Др. Франк ће и опет да поскочи па да се брани! — Он има петље за све.

Међутим из Будимпеште се јавља, да ће бан Пејачевић по свој прилици ићи у Ишлу у послу именовања нове владе, али јавља једна вијест, да је и бивши новоложај уздрман.

Интриге, денунцијације на дневном су реду. Ипак, нека је српски и хрватски народ споразуман, снажан, све интриге и денунцијације неће упалити. Ми имамо повјерења у здружену хрватску и српску опозицију, она нека ради, а народ ће у свако доба своје учинити, одсад јачом снагом него ли досад.

Угарски сабор.

У седници угарског сабора од суботе расправљен је прорачун министарства пољопривреде.

Лазар Пал истиче, како се угарски шећер мора заштити од аустријског, већ и због тога што угарски шећерна репа за 2 и по постотка мањ плода доноси од аустријског, а узрок је томе елима. Између Угарске и Аустрије установљена је тако авана „сиртакса“ на 2 и по круне. И док се то у Угарској прибира за аустријски ерар, у Аустрији се она не прибира за Угарску. Те тако у преко тој такси, Аустрија је увезла у Угарску 200.000 метарских центи а сад недељно увози 4200—4500 метарских центи. Тај уговор посебно уговор био је штетан по Угарску. И сад кад је и њега аустријски министар заједно са предлозима о поравнању, повукао са стола аустријског сабора, и ако је ишао само у

Дадоме се људи у кукљаву и запомагање, па стадоше молити и преклињати Книћанина; а да би га пре умилостивили, предадоше му неких пет талира и неколико цванцика, што им је преостало од свега ископањога новца. Јест а и у Книћанина није било пардона.

Изнесоме влупу. Најпре повалише и уз велику дерљаву издеветаше Србијанца, а одмах за њим испрашише и граничара, који није остао поштинија од свог пријатеља Србијанца него је и он из свег гласа протестирао против неосносних болова.

Најпосле дође ред и на поп-Максину слугу. Он није лелекао, не изусту ни једне покорне речи, него се прекрсти и с највећом резигнацијом легавши на влупу завика: «Помози ми, свети оче Никола, моје крсно име!»

Книћанин, који за све време ове екекуције ту стојаше и из свог омиљеног чибук густе димове одбијаше, нагло отрже чибук од устију и громко викну:

«Вала, нијесам ја дошао у Банат да са свецима ратујем, него с Мађарима. Устави, рсузе, опраштам ти батине!»

Тако се ето и на овоме ђалици испунило оно старо: Ко крсно име слави, ономе и помаже. У Кумању 1905.

С. Мл. В.

корист Аустрије, то треба угарска влада да се користи с тиме, те ту прилику да употреби, да курталише Угарску тог штетног уговора.

Министар привреде Дарањи је одговорио да се неће за сада дубље пуштати у то питање, јер би само шкодило ствари, пошто ће се и то питање претрети између обе владе кад се буде претресало и питање о поравнању. Толико само износи, да ће штитити угарске интересе. — Дарањи је за тим одговарао на извештаја разних говорника. Обећао је, да ће свугде штитити интересе малог поседника. У питању парцелирања земљишта треба врло обавриво поступати и он ће поднети сабору предлог о том.

Густав Грац интерпелисао је министра председника и питао га је, да ли је познато њему, да руска влада штампала пише о том да се Аустро-Угарска и Немачка спремају да се са оружјем умешају и угуше аграрне покрете у Русији. Пита колико је истине у томе?

Министар председник Векерле одговара да у Угарској и Аустрији наком неје на падало на ум то и да о томе не зна ништа. За Пруску не може то тврдити, но толико може рећи, да је последња посета цара Вилема у Бечу, била само пријатљива посета и да о том питању није проворена ни једна реч.

Политички преглед

Царински рат између Аустро-Угарске и Србије. Мађарски опозициони листови добијају о том од својих београдских извештача ове вести. За извоз готове марве нема још, дакле није истина да извозина већ трпе штете. Главно извозно време настаје и тако тек септембра месеца, а дотле пак, ако и непрестане царински рат, имаће Србија већ нове извозне пијаце. Повереници српске владе налазе се данас већ у Марсељу, Ђенови, Кајиру и Малти, да српској марви и стоци осигурају нове пијаце. У Варни, у бугарском поморском пристаништу, оснива српско-бугарско деоничко друштво велику кланицу, која ће припомоћи извоз меса српске марве и стоке. Данас има само 3000 свиња за извоз, но то ће потрошати у самој земљи Бечки листови пртају стање у Србији због царинског рата у врло мрачној боји, а то за то, што хоће да омане своје читаоце да ће Србија бити приморана да попусти, но она нема равлога за то. Није истинита вест да ће српски министар председник Пашић путовати у Беч. Он ће ићи у Далмацију у купатило. Откада је настао царински рат, на дневном су реду велика кријумчарења. Тако су прошле ноћи српски финанси ухватили велик чамац, на којем је било седам бала аустријске свиле. Кријумчари су затворени.

Аустрија и Румунија. Велики Румунски лист, „Адеверул“, доноси крупним словима овај чланак. „У нужди се познају прави пријатељи! Наша пријатељица Аустрија хтела је, да нам да сјајног доказа о противноме. Политика коју она води у спору нашем са Грчком, служи искључиво само интересима аустријским, а ни најмање румунским. Не сада, но још у самоме почетку опазило се, да је Аустрија у нашем спору са Грчком поступала са очевидном тенденцијом и пристрасношћу у корист Грчке. Аустрија као вели да је дошло угодно време да од нас Румуна заради што у замену за њено посредовање у нашем спору са Грчком. Изгледа да Бечки кабинет није очаран изгледима за трговински уговор који намерава са нама да закључи. — Политика коју данас воде у Бечу у нашем спору са Грчком, то није дипломатија. Није то први пут да нам се тако плаћа наша искреност, лојалност или боље рећи наша политичка безавалност коју гајимо насупрам аустријских интереса. Но никада овако дволично држање Аустрије насупрам Румуна није учинило жалоснији утисак у земљи као данас, када су за Румунију у питању њени народни интереси. Румунија лако заборавља материјалне штете које јој се чине у њеним наци-

оналним питањима, а нарочито када је реч о напретку и просвети на супрот дивља штву. У спору са Грчком, факта на која смо се жалили, доказана су, утврђена и осведочена у службеној поти која је упућена великим силама. Није могуће дакле да се то извитопери и да се од Грка начине паћеници, а ми Румуни да се обележимо као насилници. Но нека се зна и то, да је то „наша пријатељица Аустрија, која нам је осујетила успех наше народне ствари и да на бечка роњења треба да одговоримо истом мером“.

Уставност у Црној Гори. За четво рогодишњу скупштинску периоду: 1906, 1907, 1908. и 1909., извршиће се у целој Црној Гори избори народних посланика на дан 14. септембра ове године, а скупштина тога дана изабрана сазвана је за 18. октобар текуће године. —

У „Гласу Црногорца“ од 1 о. м. обнародован је „Закон о уређењу Државног Савета“ за Црну Гору. По овоме закону Државни Савет у Црној Гори биће састављен од 6 чланова, од којих је један председник Савета.

Годишњи извештај српског друштва „Шумадије“ у Прагу.

„Шумадија“ је ове школске године отпочела свој рад 18. октобра 1905. Уписало се свега 33 члана од којих су на концу године била 24 редовна. Друштво има још 1 члана почасног г. Ђорђа Суботића, велетрца у Прагу, добротвор г. канд. прав. Богдана Видовића и 1 помагача Добротворцу задругу Српкиња у Новом Саду.

Редовних главних скупштина имала је друштво 4, изванредне 2 обичних редовних 5 и једну свечану у спомен годишњице смрти Јанка Веселиновића, на којој је говорио о Јанкову животу и раду филозоф г. Јосип Ковачевић. Одржана су три предавања 1. Што је филозофија (канд. фил. г. Милан Крстић), 2. О социјалним и политичким приликама у Босни и Херцеговини (канд. јур. г. Владо Андрић) и 3. Главни принципи модерне филозофије (канд. фил. г. М. Крстић.) Осим тога је друштво подузело с братским друштвом „Хрватом“ више научних екскурзија, те приредило заједно с „Хрватом“ једво концертно вече у корист наших потпорних друштава.

Друштво је примало бесплатно ове листове: „Словенски Правник“, „Летопис Матице Српске“ са свима издањима, „Срб“, „Босанску Вилу“, „Привредник“, „Невен“, „Илустровани Гласник“, „Напредак“, „Школски Лист“, „Тршћански Лојд“, „Српско Цвеће“, за тим „Браник“, „Глас Црногорца“, „Дан“, „Дубровник“, „Застава“, „Слободу“, „Слогу“, „Србина“, „Нови Србобран“, „Српску Рјеч“, „Уједињено Српство“, „Уставност“, „Хлас Народа“ са „Вечерњи Листи“, „Народни Политику“ и „Радикални Листи“. — Књижница се друштвена повећала са 26 књига, од којих поклопише: Српска краљевска академија 7 (овогодишња издања.) г. Јосип Ковачевић 11 и г. Љуба Костић 3 те с тим има у књижници 404 свеске.

Друштвена се благајна сада налази у оваком стању: Приход у готовини К 366 46 потраживања К 26 86 укупно К 393 23. Расход у готовом К 309 46 потраживање од друштва К 111 95 укупно К 421 41 мањак К 28 09.

„Шумадија“ је одмах на почетку године имала много неприлика јер јој је од лане остало К 110 05 дефицита, К 240 потраживања од чланова и само К 19 готовине. Зато се управни одбор био обратио на све стране с молбом за припомоћ, којој се одавала само повосадска Добротворна Задруга Српкиња са К 10. У тако слабом материјалном стању није друштво могло ни својих просторија плаћати, да је и друштвени рад био на дуже вријеме прекинут. Након тешке борбе смјестило се друштво с братским хрватским друштвом „Хрватом“ опет у заједничке просторије.

Дужност нам је истаћи, да је „Шумадија“ већ преко 25 година остављена сама себи, даље једва позната, а овде потпуно занемарена, преживљује последње дане свога абнормалног живота, те би жељети било, да се за њу више интересовања покаже, даље у народу, међу родољубима и пријатељима оmlадине. Према овогодишњем држању не малога броја омлађана изгледа, да ће се осведочити она пословица „кућа гори — пацови беже.“

Управни одбор сматра својом угодном дужношћу, да и на овом месту изрече благодарност споменутих даривачима књижнице и редакцијама свију споменутих листова за бесплатно шаљање, као и сви-

ма другим пријатељима друштва, који су друштву ма како помогли.

У Прагу, 18. јула 1906.

М. Поповић студ. ин.

тајник.

Феријална адреса: Vladimir Bošnjak, cand. ing. Грађа П. Тугђова ул. 6. П.

В. Бошњак

председник.

Вести из места и са стран

Србијанске бање пуне српског света.

Овај слогски рад читавог Српства, да се помаже све што је српско, а што је нашло тако изразит облик у речима: свој своје доноси нам сретне плодове већ на свима пољима. Док смо још пре кратког времена назда слушали од људи где препоручује све страна купатила Мариенбад, Глајхенберг, Карлсбад и друге, данас чујемо са свију страна где се живо препоручује србијанске бање као Врђе, Врањска Бања, Аранђеловачка Бања, Ковиљача и друге, које ни мало не изостају иза осталих светских лежишта. Као што „Трговински Гласник“ јавља, све бање србијанске су пуне српског света. Без сумње да ће дати повода управама појединих србијанских бања, да их снабде са свим потребним удобностима, па смо уверени, да ће и странци по чети посећивати српске бање.

Стање усева и стоке у Србији.

По званичним подацима краљевине Србије, стање усева, воћњака и винограда у Србији у другој половини месеца текуће године било је повољно. Стрмине су довеле добар принос. Време је било свуда погодно, сем среза златиборског у округу ужичком, у коме је било града, који је доста штете нанео усевама. А у срезу пчињском округа врањског била је бујна киш, од које се излила Преображенска река и поплавом оштетила усева дуж исте реке. Стање код стоке било је повољно.

Добровољачка слава.

Читамо у „Трговинском Гласнику“: Јуче је Савез Српских Добровољаца прославио, као редовно сваке године своју славу, а уједно и тридесетогодишњицу славне битке на Стерачи, коју су добровољци 8. јула 1876. године под командом јуначког чича Грује — Мишковића извојевали и спасли Мачву од поплаве турске. Добровољци су овај дан славне успомене својих витешких подвига прославили под председништвом сина покојног јунака чича Грује — пуковника Милутина Мишковића. Сечењу колача код „Коларца“ где је слављено, извршено је у присуству изасланика краљева, ордонанс-официра кобишког капетана Крстића. С многих страна су стигле телеграфске и писмене честитке.

Палата мира у Хагу.

Како је познато, расписао је Карнеџијев фонд међународни натечај, да би се добили пројекти за палату мира у Хагу. У мају ове године састао се суд, да решава о 216 пројеката, који су стигли из свију крајева света. Пројекти су изложени у палати почившег принца Александра. После дугог већања, донесена је одлука, те је 6 пројеката награђено. Награде отпадају на ове земље: 1. награду: Белгија; 2. Француска; 3. Швајцарска; 4. Аустрија; 5. Америка; 6. Немачка. Али ни један од ових пројеката није усвојен, да се изведе, те ће се по свој прилици између ове шесторице обавити ужи натечај.

Справа за писање у даљину.

На пољу електротехнике је учињен и опет врло важан проналазак, који је поред обичног брзојава и брзојава без жица добро дошао. Неки Лео Кам у Лондону створио је справу којом се може писати у даљину, исто тако као што се помоћу брзојавне жице преносе поједина слова. Та нова справа изгледа као обична машина за писање. Исто тако се и пише, а што је најглавније, може се истом свако служити, који зна на обичној машини за писање да пише. Но још важније је то, да у исто доба могу с истом машином да пишу заједно исти текст, десет, двадесет, или колико се хоће машина. Ваља их само спојити електричном жицом, па ма оне биле једне поред друге или једна у Новом Саду, друга у Пешти, трећа у Бечу, Паризу и т. д. И сви су отисци тако тачни и сигурни, као да су у једној соби откуцани. А како та машина уз све то није скупа од обичне писаће машине, надати је се, да ће је многе државе усвојити. У енглеској државној служби већ примљена.

Железничка мрежа на земљиној шари.

Једне стране новине доносе тачан податак о прорачунатој дужини данашњих железница на земљиној шари, која износи 836 хиљада и 216 километара, а то је од прилике два пута више, него што је удаљен месец од земље. Највећу железничку мрежу има Америка (421 хиљаду и 571 км.), па онда долази Европа (296 хиљада и 51 км.), за тим.

Азија (71 хиљаду км.), па Аустралија (26 хиљада км.), Африка (23 хиљаде км.). Од појединих држава највише имају железнице америчке уједињене државе (325 хиљада и 777 км.), Немачка (53 хиљаде и 700 км.), Русија (52 хиљаде 339) и Француска (44 хиљаде и 654. у Белгији и Саксонској, а то су најиндустријалније и најнасељеније земље, железничка је мрежа најгушћа на 100 км. земљишта иде од прилике 20 км. на железнице. На железнице уложени капитал износи преко 169 милијарди марака (једна марака у нашем новцу 1 круна и 17 потура). Од ове суме долази на европске железнице 88 и по милијарди.

Забава са игранком.

Карловска читаоница уз пријатељско суделовање „Српског певачког друштва из Аде“ приређује у Карлову о св. Архангелу Гаврилу т. ј. 13. (26. јула) 1906 год. приликом дрвене славе у башти гостионице г. Владе Поповог забаву са игранком. Чист приход иде у корист фонда читаонице. Добровољни прилози примају се са захвалношћу.

Анархисте у Сеатле-Вашингтон.

Читамо у америчком „Српском Родољубу“ ово: Дознаје се, да се у Сеатле бавило велико друштво анархиста које је решило убити неколико владара, а међу те председника Русвелта и немачког цара Вилхелма. У стану неког Розенберга нашли су све потребне справе за правити бомбе. Тај Розенберг отпутовао је у Хамбург, с намером да убије цара Вилхелма, али је немачка полиција то у вријеме дознала.

Летина на Косову.

Пишу из Гуштерице, за Косова: Овогодишња летина је тако добра, да људи стари не памте, да је икад боља била, особито јечам и пшеница. Киша што пролетос бежаше у велико падала, није никаку штету усеву нанела, једини кукуруз у по неким њивама иде слабо који се на време није окопао те га је трава прилично загушила. Воће је тако родило да је земљи тешко; жетва је настала, као и косядба.

Брзојави „Застави“.

Стигли 10 јула.

Угарски сабор.

Будимпешта. Расправља се прорачун министарства трговине. Известилац Михајло Бабо наводи, да одношај између Аустрије и Угарске није никако повољан. Угарска мора ићи за тим, да дође до своје економске независности. Личност Кошутова пружа довољно гаранције за то, да се осигурају најважније реформе. Потреба је, да се изобразе добри раденици и уреди финансијско стање. Страни капитали ће само тако ући у земљу, ако буде било гаранције, да ће Угарска имати засебну царину најдаље до 1917. год.

Прилике у Русији.

Петроград. Званичан лист доноси указ о разрешењу думе и наређује сазив нове думе за 5 март 1907. Цар је примио оставку министра-председника Горемкина. Полиција је јуче очекивала велике изградете се и спремила. Стигао је овамо велик број војске. Дума је са војском опкољена. Унутра само сме председник Поговара се да заступници думе имају у згради думе врло важне списе. И на улицама стоје војничке страже. У близини Неве постављени су топови — Народ се запрепастио, кад је чуо да је дума разрешена. Влада мртва тишина. Већи део представника отпутовао је у Финску, где ће се посаветовати о стању, које је настало због распуштања думе.

Петроград. Против главног прокуратора Побједоношчева изведен је атентат. Под његовим писаћим столом прснуле је бомба Побједоношчев није рањен но од страха је пао у постељу.

Петроград. Вест о разрешењу думе примљена је у Петрограду, Москви и провинцијама мирно. Постоји само страх, да ће наступити велики општи штрајк. Некоје вароши и срезови под јаком су војном заштитом.

Млинарски штрајк.

Будимпешта. У три овдашње млиноградници су обуставили рад. Траже недељни одмор.

Неједнака мера.

За одрасло људство је лето бо-жанствено време: Природа пружа у лету своје најбогаије дарове, и милијунима људи који раде, доноси лето жељно очекивани одпуст, време опорављања, које привуца нову снагу за тешку борбу за опстанак, која борба у данашње време све јаче се испољава и све јаче захтева од тела и духа изискује. Али не дарива исто једнаком мером својим летњим чаром, најмлађе дело човечанства, новорођену децу, која морају да се одрекну материног млека, њима

доноси лето само, опасност и болест. Псвраћање је често спопадне таку децу, и број умирајуће деце би без сумње јако велик био, кад не би лецицима у последње време стојало на расположењу једно средство за лечење, које се корисно употребљује, противу свију тих болести, са највећим успехом даје своју деци, којима матерно млеко фали. То је Куфеково дечије брашно једно изврсно средство противу болести које се у лету често јављају као катар у цревима и стомаку, код малене деце, и одојцад. Ово брашно кад се дода млеку чини млеко лакше схварљивим, ублажује врење у цревима, које је врло

значајно, јер тиме ствара злу тло за исхрану за болести све врсте. Услед своје једнаке садржине у хранивности, као што је у материном млеку има, Куфеково брашно је изврстан препарат, које нарочито дејствује на развијање костију дечијих и мишића. Куфеково брашно које хаџамаз лецици препишују за малу децу, не би требало ни у једној кући да фали, пошто оно младој матери тешку бригу, како ће своје дете рационално да одхрани, значајно олакшава а услед своје јефтине се и свуда може набавити.

704 1-1

Стечај.

На српској народној вероисповедној школи у Мунари овим се расписује стечај за учитеља.

Плаћа је истоме: 1000 круна у готову новцу; 80 круна за пофторну школу, стан по пропису са баштом и огревом; 20 круна у име писаћег паушала

Првенство имају они, који су ожењени и у том случају госпођи учитељевој пове риће се предавање женског ручног рада са примереном наградом.

Дужности су учитељеве, које прописује школска Уредба од 1872. год. осим дужности појања у цркви, будући да у месту нема цркве. Изабрани учитељ биће дужан при лепом времену водити децу у оближњи св. храм манастира Бездина на литургију.

Рок стечају до Велике Госпојине о. г. Компетенти нека своје добро снабдеве не молбенице управе до горњег рока на потписану управу манастира Бездина.

У манастиру Бездину, 1. (14.) јула 1906.

909 1-3

Стечај.

ПРИМЕТВА. Стечај на учитељско место у Беодри, који је штампан у 5. броју званичног „Школског Листа“, у „Застави“ и „Вранику“, намењен је у неким стварима од сл. епарх. школског одбора темешварског, те тако измењен биће поново штампан у идућем броју званичног „Шк Листа“. Овим се од стране потци саног школског одбора примењује, да ће тај стечај, који буде изишао у поменутом званичном листу, бити званичан и право ваљан.

За месни школски одбор у Беодри 21. јуна 1906.
Ст. Венин Шандор Маџаш,
перовођа. 912 1-1 председник.

Дражба на мањак.

Српска православна црквена општина у Кларији одобрењем епарх. адм. одбора темешварског од 21. јуна (4. јула) 1906. А. 602. 1055, 1190 и 1240/931. из 1906. расписује писмену дражбу за дан 23. јула (5. августа) 1906. год. у пола 4 сата по сле подне. Лимарски, дрводељски и видарски и други посао процењен је 10.009 К 80 пот.

Надрт, прорачун и уговор може се за време званичног код подписаног перовође видети, где се има 5 процената јамчевине положити.

Кларија (Торонтал) 7. (20.) јула 1906.
Љубиша Јорговић, Јован Стојков,
перовођа. 908 1-3 председник.

На тјечај.

На овдашњој српској школи потребан је један учитељ.

Годишња плата је 1200 круна и за паровођство 200 круна те стан и огријев у нарави.

Дужности су учитеља обучавати децу у III. и IV. разреду у свима прописаним предметима, у цркви при сваком богослужењу појати и забаве у споразуму са одбором припремати.

Компетенти имају доказати да су Срби православне вере да су формално оспо собљени те имаду до 30. јула по старом календару своје молбе са потребитим исправама овоме одбору припослати.

Зворник, 29. јуна 1906.
Председник:
Стеван Николић.

879 3-3

Оглас дражбе.

Српска православна црквена општина у Новом Сланкамену, након одобрења архијерејског административног одбора у Карловци од 17. (30.) октобра 1905. године гради себи српску православну цркву. — Сви радови око градње саме цркве процењени су на 30.002 круне 63 филера. Дражба ће се за градњу цркве обавити у Новом Сланкамену на Св. Илају 20. јула п. н. к. 1906. г. Право на дражбовање имају само они подузетници, који су струковно квалификовани.

План заједно са трошковником може се видети и проучити код овдашње српске православне црквене општине.

У Новом Сланкамену, 27. Јуна (10. Јул.) 1906. године.

Председник:
Живан Атанацковић.

Перовођа:
Милан Црнојачки. 850 7-12

ТРАЖИМО СТАРИЈЕГ ПОМОЋНИКА

мануфактурне струке, који потпуно говори српски и мађарски језик, а уз то да је добар продавац. Плата од 1000 до 1400 круна, годишње. Нека само првога реда снаге поднесу своју препоруку. — Суботом је радња затворена

Игњат Рајтер и Син
у Турском Вечеју.

904 1-1

ПРЕДАЈА РАДЊЕ.

Мања радња шпецерајске и кратке робе предаје се. Обратити се ваља на администрацију „Заставе“ под шифром „Будућност“.

993 1-6

MEGHÍVÓ.

A PERLASZI JÁRÁSI TAKARÉKPÉNZTÁR
részvény társaság
t. cz. tagjai ezennel tisztelettel meghívathatnak a
folyó évi augusztus hó 5-én,
délelőtt 10 órakor
a takarékpénztár helyiségében
tartandó

rendkívüli közgyűlésre.

NAPIREND:

1. Egy elnök ad hoc és három jegyző-könyv hitelesítő választása.
 2. Vezérigazgató, aligazgató és egy igazgatósági tag választása.
 3. Az igazgató, aligazgató és igazgatósági tagok évi fizetésének a megállapítása.
 4. Netaláni indítványok.
- Perlaszon, 1906. évi július hó 14-én.
A felügyelő bizottság.

ПОЗИВ.

Г. г. чланови
ПЕРЛЕСКЕ СРЕСКЕ ШТЕДИОНИЦЕ
(деоничарско друштво)
овим се учтиво позивају да изволе доћи у

ВАПРЕДНУ

главну скупштину

која ће се одржати 23. Јула (5. Августа) о г. у 10. сати пре подне у заводској дворани.

Дневни ред:

- 1.) Избор привременог председника, и три члана који ће записник оверовити.
 - 2.) Избор управитеља, подуправитеља и једног члана у управни одбор.
 - 3.) Одређење плате управитељу, подравитељу и члановима управног одбора.
 - 4.) Поједани предлози.
- У Перлезу 14.ог Јула 1906.

Надзорни Одбор.

897 3-3

О г л а с.

Адвокат, Србин из Беле Цркве, потребује кандидата, Србина са већом праксом. или без праксе, али је потребно да је дотични др. права.

Обратити се ваља на ЈОЦКУ ПУТНИКА адвокатског кандидата у Белој Цркви.

863 3-8

МОДЕ-МАНУФАКТУРНА ТРГОВИНА

Д. Седмакова

у Тителу 899 2-8

треба 1. августа п. р. спомоћника, који потпуно мађарски и немачки говори.

2 ШЕГРТА

треба одма за моју мануфактурну и меповите робе трговину.

Владимир Ивков

866 2-2 Ст. Стапар (Бачка.)

Стечај.

Расписује се стечај ради сталног попуњавања једног учитељског места у српској православној црквеној општини у Бегечу.

Дужности су одређене школ. уредбом од 1872. године и наредбама школских власти.

Са овим учитељским местом скопчана је ова плата: За редовну школу 600 К, за пофторну школу 80 К., за писаћи прибор 10 К., два хвата тврдох дрва и дрва за грејање собе где учитељица живи колико је потребно, стан са потребним стајама и баштом и једна купу-сара башта од 178 □ хвати ван села на коју има учитељица све терете да сноси.

Рок стечају је 5. (18.) августа 1906. год. Молбенице ваља слати местном школском одбору.

Из седнице школског одбора српске православне црквене општине у Бегечу (п. п. Стари Фтор) 11. (24.) јуна 1906.

Урош Дрндарски, Владимир Цвејин
срп. нар. учитељ као перовођа. председник шк. одбора.
831 3-3

108. szám — vhtó 1906.

Árverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX t. cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy az újvidéki kir. törvényszéknek 1906. évi 6732. számú végzése következtében Dr. Roth Leo palánkai ügyvéd által képviselt szépliget takarékpénztár javára Neskov Nikola és neje Popov Jucza ugy Popojovanov Lázár kölpényi lakosok ellen 600 K s jár erejéig 1906. évi június hó 23-án foganatosított kielégítési végrehajtás útján lefoglalt és 678 koronára becsült következő ingóságok, u. m.: Szobabeli butorok, kocsik, lovak és sertések nyilvános árverésen eladotnak.

Mely árverésnek az újvidéki kir. járásbírószág 1906. évi V. 870/2. számú végzése folytán 600 kor. tőkekövetelés, ennek 1906. évi április hó 29. napjától járó 6% kamatai, 1/2% váltódíj és eddig összesen 124 kor. 83 fillerben bíróság már megállapított költségek erejéig, Kölpényen végrehajtást szenvedettek lakásán leendő eszközésére 1906. évi augusztus hó 3-ik napjának délutáni 4 órája határidőül kintzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t. cz. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőknek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az előverezendő ingóságokat mások is le és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t. cz. 102. §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Újvidéken 1906. évi július hó 20. napján.
Ho-váth Basztán,
kir. bír. végrehajtó.

916 1-1